

NÅGRA ORD OM KORNFLUGANS HÄRJNINGAR
PÅ GOTLAND ÅREN 1883 OCH 1884.

AF

MAGNUS LARSSON.

Beträffande år 1883 torde numera vara bekant, att »kornflugan» då uppträdde i så stor mängd på Gotland, att dess larver kunde beräknas till mellan 3 och 4 millioner på hvarje tunnland. Verkan häraf var ock den, att det blef nyss nämnda år nästan missväxt på kornet och en allmän bestörtning var rådande öfver hela ön. Man kan säga, att nästan hvarje kornstrå var angripet, ty det lilla utbyte vi fingo, var af de skadade hufvudplantornas sidoskott.

Ingen kan minnas en sådan härjning härstädes förut. Val talas om, att för längre tid sedan »mask» hade angripit kornet, men dock då i mindre omfång.

En särdeles olycklig omständighet är det med denna insekt dels att dess larv angriper *strået*, hvarigenom *hela växten* i hög grad lider, om den icke rent af dör bort och dels det förhållandet, att den äggläggande honan lägger blott *ett ägg i hvarje planta*, hvarigenom en enda hona kan förstöra en stor mängd kornplantor.

Sålunda hade vi hösten 1883 på hvarje tunnland af kornfälten puppor till kornflugan i milliontal, hvilka utbildades till fullt utbildade flugor på omkring två veckor. Det synes således, som om alla de larver, som färdigbildas på sommaren, utkläckas till flugor, och att blott ägget af dem öfvervintrar.

Vid tiden före och vid äggläggningen på våren är lätt att med en vanlig håf fånga huru många kornflugor som helst. Det förefaller därför besynnerligt, att man icke på hösten, när dessa

millioner larver blifva utvecklade till flugor, kan finna spår af desamma. I år har jag gjort många försök i denna riktning, men alltid med samma fruktlösa resultat.

År 1883 inlades den 25 juli några af larver angripna ax under glaskupa och efter 2 à 3 veckor framkommo fullt utbildade flugor.

I år, 1884, inlades under glaskupa några angripna ax den 13 augusti och redan den 19 i samma månad voro tre flugor synliga och efter hand framkommo flera.

Häraf synes tydligan framgå, att en ny äggläggning försigår under senare delen af augusti eller början af september, men hvarest dessa läggas torde vara en fråga, som ännu icke är fullt utredd.

Den 14 juni d. å. observerades några flugor, som hade stor likhet med 1883 års kornfluga.

Jag antog ock, att det var densamma, och som den sedermera dag för dag ökades till antal, kunde en hel hop sådana med håf infångas. De anträffades *blott på kornåkrarne* och icke annorstädes. Deras antal ökades mer och mer till den 21 juni, då ett starkt regn föll. Efter denna dag minskades antalet oupphörligt till den 26, hvarest inga kornflugor voro att erhålla.

Den 16 juni gjorde jag genom Hushållningssällskapets Förvaltningsutskott anmälan om förhållandet hos Landtbruksakademien, till följd hvaraf dess entomolog lektor HOLMGREN anlände hit den 4 juli för att undersöka saken. Af Kornflugan fanns nu intet spår och blott de infångade kunde förevisas och befunnos dessa till aldra största delen *icke* vara den egentliga kornflugan utan en annan närstående art. Fråga kunde väl uppstå, hvad den egentligen hade på just kornåkrarne att göra, om icke för att der fortplanta sitt släkte.

Emellertid nöjde vi oss med den förklaringen, att »kornflugan» var i det närmaste försvunnen och anade icke, att vi i hennes anförvandt också hade en fiende, som icke just var att leka med.

Den 14 juli blefvo ock dess verkningar skönjbara, ithy att kornåkrarne visade sig sjukliga och en mängd larver anträffades, som angrepo växten på samma sätt som kornflugans lärv gjorde 1883.

Den 13 augusti började jag närmare analysera några korn-

åkrar. För detta ändamål uppryckte jag *alla kornstrån* på un-
gefär en kvadratfots yta och erhöll då följande resultat:

1. Vid Burge i Lummelunda s:n... a.	34 friska strån, 34 angripna, 10 totalt dödade.
b.	53 någorlunda friska, 12 totalt dödade.
c.	38 någorlunda friska, 31 totalt dödade.
d.	34 någorlunda friska, 22 totalt dödade.
2. Pajse i Martebo s:n.....	25 friska, 16 hårdt angripna.
3. Martebo Prestgård	16 någorlunda friska, 16 totalt dödade.
4. Skäggs i Vestkinde s:n a.	53 friska, 17 skadade, 15 absolut döda.
b.	68 någorlunda friska, 7 skadade, 11 absolut döda.
c.	36 friska, 8 skadade, 16 absolut döda.
5. Mickelgård i Vestkinde s:n.....	48 någorlunda friska, 28 hårdt skadade.
6. Tuor i Bro s:n	14 friska, 6 skadade.
7. Vestkinds i Vestkinde s:n	46 friska, 10 skadade.
8. Visby stadsjord	85 friska, 17 skadade.
9. Mickelgårds i Vestkinde	39 friska, 8 skadade. 11 absolut döda.
10.	44 friska, 3 skadade, 16 absolut döda.

11. Heriksdal i Barlingbo s:n (meddeladt).	a.	97 friska, 7 skadade.
	b.	60 friska, 4 skadade.
	c.	54 friska, 3 skadade.
	d.	90 friska, 8 skadade.
	e.	100 friska, 16 skadade.
12. Stenkyrka s:n (meddeladt).	a.	34 friska, 19 skadade, 15 absolut döda.
	b.	41 friska, 20 skadade, 12 absolut döda.

Häraf synes att skadan är rätt betydlig. Härjningen synes dock icke i år vara utsträckt öfver *hela* Gotland såsom i fjor. Detta synes framgå deraf, att de underrättelser, jag erhållit från sydligare delen af ön, varit goda. Det klagas dock nu på skörde-resultatet och troligen har härjning äfven der egt rum, fastän det förbigått uppmärksamheten.

Vid undersökning af skadedjuren kunde man lätt upptäcka, att de voro af flera slag. Två olika slags larver angrepo strået. Dessutom hade en annan insekt skadat *bladen*, och ofta kunde på den *dödade* plantan intet annat fel upptäckas än att bladen vid snärpet voro genomborrade.

Emellertid för att få reda på hvilken art det ena eller andra af dessa skadedjur tillhörde, inlade jag, såsom ofvan är sagdt, den 13 augusti bortåt 50 skadade kornstrån i en glaskupa och redan den 19 i samma månad började flugor framkomma.

Vid närmare undersökning, som verkställdes af lektor JACOB SPÅNGBERG i Gefle, visade det sig då, att kornståndens angrepps både af *Chlorops tæniopus* och *Oscinis frit*.

Parasiter hafva i år ganska talrikt uppträdt och angripit nyssnämnda flugors larver, hvilka hemsöktes af *Coelinus niger* N. v. E. af Braconidernas grupp, hvilkas larver i sin ordning åter-

